

військового обліку : Закон України від 11.04.2024 № 3633-IX.
Відомості Верховної Ради. 2024. № 19. Ст. 78.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-27>

**ADAPTING NATIONAL LEGISLATION TO EU LAW ON LEGAL
SUPPORT FOR E-GOVERNMENT DEVELOPMENT**

**АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА
ДО ПРАВА ЄС У СФЕРІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ**

Oksiutenko K. V.

Postdoctoral Student

*V.M. Koretsky Institute of State
and Law of National Academy*

*of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Оксютенко К. В.

докторант

*Інститут держави і права
імені В.М. Корецького*

*Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Адаптація національного законодавства до права ЄС у сфері правового забезпечення розвитку електронного урядування передбачає в першу чергу неухильне виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, в якій питанням розвитку інформаційного суспільства присвячена окрема Глава 14 [1].

Так, у відповідності до ст.ст. 389–390 Угоди, Сторони зміцнюють своє співробітництво щодо розвитку інформаційного суспільства на користь приватних осіб і бізнесу через забезпечення загальнодоступності інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та через кращу якість послуг за доступними цінами. Це також полегшить доступ до ринків послуг електронних комунікацій, що сприятиме конкуренції та надходженню інвестицій в цю галузь. Співробітництво має на меті імплементацію національних стратегій інформаційного суспільства, розвиток всеохоплюючої нормативно-правової бази для електронних комунікацій та розширення участі України у дослідній діяльності ЄС у сфері ІКТ [1].

Згідно зі ст. 391 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, співробітництво охоплює такі сфери:

- сприяння широкому доступу, поліпшення безпеки мереж та широкому використанню ІКТ приватними особами, бізнесом та адміністративними органами шляхом розвитку локальних ресурсів Інтернет і впровадження онлайн-послуг, зокрема електронного бізнесу, електронного уряду, електронної охорони здоров'я і електронного навчання;

- координацію політик у галузі електронних комунікацій з метою оптимального використання радіоспектру і забезпечення функціональної сумісності мереж України та ЄС;

- посилення незалежності та адміністративної спроможності національного регулятора у галузі зв'язку з метою забезпечення його здатності вживати відповідні регуляторні заходи та впроваджувати свої рішення і всі відповідні норми, а також гарантування добросовісної конкуренції на ринках. Національний регулятор у галузі зв'язку повинен співробітничати з органом з питань конкуренції щодо моніторингу цих ринків [1].

Угодою також передбачено, що Сторони обмінюються інформацією, найкращою практикою та досвідом, здійснюють спільні заходи з метою розвитку всеохоплюючої нормативно-правової бази та забезпечення ефективного функціонування та неспотвореної конкуренції на ринках електронних комунікацій (ст. 392 Угоди). Крім того, Сторони заохочують співробітництво між національним регулятором у галузі зв'язку України та національними регуляторами ЄС (ст. 393 Угоди) [1].

Частиною 1 ст. 394 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, передбачено, що Сторони сприяють поступовому наближенню до права і нормативно-правової бази ЄС у галузі регулювання інформаційного суспільства і електронних комунікацій [1].

Ключову роль в процесі адаптації національного законодавства до права ЄС у сфері правового забезпечення розвитку електронного урядування відіграє Міністерство цифрової трансформації України, Положення про яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 року № 856 [2].

У сфері євроінтеграції Мінцифри організує та координує діяльність органів виконавчої влади, пов'язану з інтеграцією України до Єдиного цифрового ринку ЄС (EU Digital Single Market), а також участю України у програмах ЄС щодо цифрового співробітництва, зокрема у Програмі ЄС «Цифрова Європа» (Digital Europe Programme); розробляє акти з метою забезпечення виконання завдань, пов'язаних з участю України у Програмі ЄС «Цифрова Європа», зокрема щодо процедури визначення кандидатур для включення у мережу Європейських цифрових інноваційних хабів (European Digital Innovation Hubs) [2].

В контексті адаптації національного законодавства до права ЄС у сфері правового забезпечення розвитку електронного урядування особливу увагу необхідно звернути на Загальний регламент про захист даних (General Data Protection Regulation, GDPR), прийнятий в Європейському Союзі у 2016 році. Зазначений новий європейський акт про конфіденційність і безпеку даних містить сотні сторінок нових вимог для організацій у всьому світі [3].

Загальний регламент захисту даних (GDPR) є найсуворішим законом про конфіденційність і безпеку в світі. Незважаючи на те, що він був розроблений і прийнятий Європейським Союзом (ЄС), він накладає зобов'язання на організації незалежно від місця їх знаходження, доки вони націлені або збирають дані, пов'язані з громадянами держав-членів ЄС. Загальний регламент захисту даних (GDPR) набув чинності 25 травня 2018 року. Згідно з GDPR передбачено стягнення суворих штрафів з тих, хто порушить його стандарти конфіденційності та безпеки, причому штрафи сягатимуть десятків мільйонів євро. За допомогою GDPR Європа демонструє свою тверду позицію щодо конфіденційності та безпеки даних у той час, коли все більше людей довіряють свої особисті дані хмарним сервісам (службам), а порушення є щоденним явищем [3].

Таким чином, Загальний регламент захисту даних (GDPR) безпосередньо стосується діяльності юридичних та фізичних осіб на території України, якщо вони збирають дані, пов'язані з громадянами держав-членів ЄС.

Важливою подією у сфері адміністративно-правового забезпечення розвитку електронного урядування та приведення національного законодавства у даній сфері суспільних відносин у відповідність до права Європейського Союзу стала ратифікація Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021–2027) [4].

У відповідності до пункту 1 ст. 2 вказаної Угоди Україна бере участь у програмі «Цифрова Європа» згідно з принципами та умовами, встановленими статтею 451 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони, і Протоколом III до неї, Регламентом (ЄС) 2021/694, а також будь-якими іншими нормативно-правовими актами, що стосуються реалізації програми «Цифрова Європа», в їхніх останніх редакціях, і відповідно до конкретних умов, передбачених цією Угодою.

Якщо інше не передбачено умовами, зазначеними в пункті 1 ст. 2 Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021–2027), включно з імплементацією статті 12 (6) Регламенту (ЄС) 2021/694, юридичні та фізичні особи, які зареєстровані в Україні, можуть брати участь у заходах програми «Цифрова Європа» на умовах, рівнозначних тим, що застосовуються до юридичних та фізичних осіб, які зареєстровані у Європейському Союзі, з урахуванням дотримання обмежувальних заходів Європейського Союзу [4].

Програма «Цифрова Європа» – це програма фінансової підтримки ЄС (7.5 млрд. євро на 7 років), яка забезпечує фінансування проєктів за п'ятьма напрямками: суперкомп'ютер, штучний інтелект, кібербезпека, цифрові навички, забезпечення широкого використання цифрових технологій в економіці та суспільстві, метою якої є зміцнення та просування потенціалу Європи в ключових сферах цифрових технологій шляхом всестороннього розгортання [5].

Програма підтримує державні органи, неурядові організації та приватних суб'єктів, малі та середні підприємства у ЄС та за його межами.

Статтею 10 Регламенту (ЄС) 2021/694 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2021 року про започаткування Програми та скасування Рішення (ЄС) 2015/2240 передбачено асоційовану або частково асоційовану участь країн Європейської політики сусідства. Участь у Програмі передбачає укладання відповідної угоди та сплату фінансових внесків [5].

Україна бере участь як асоційована країна та сприяє досягненню конкретних цілей програми «Цифрова Європа», визначених статтею 3(2) (a), (b), (d) та (e) Регламенту (ЄС) 2021/694 в останній редакції.

Приєднання до Програми сприяє реалізації цифрових проєктів в Україні, посилює співпрацю з міжнародними партнерами шляхом підтримки у рамках Програми проєктів, заснованих на принципах цифрового законодавства і політики ЄС, сприяє виконанню

зобов'язань України за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [5].

Серед переваг участі в програмі «Цифрова Європа» для українського бізнесу: розвиток інноваційної та цифрової інфраструктури; залучення українських експертів/спеціалістів відповідного профілю до реалізації спільних міжнародних проєктів; доступ до європейських інструментів конкурсного фінансування та можливість отримати грантову підтримку на реалізацію ідеї (пілотного проєкту); розгортання й оптимальне використання цифрових потужностей, інтегрованості тощо [5].

Таким чином, ефективність адміністративно-правового забезпечення розвитку електронного урядування в Україні прямо пов'язана із завершенням процесу адаптації національного законодавства до права ЄС та активною участю національних органів публічної адміністрації у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021–2027).

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Дата оновлення: 30.11.2015 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 05.07.2024).

2. Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. Дата оновлення: 01.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п#Text> (дата звернення: 05.07.2024).

3. What is GDPR, the EU's new data protection law? GDPR.EU. URL: <https://gdpr.eu/what-is-gdpr/> (дата звернення: 01.07.2024).

4. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021-2027): Закон України від 23 лютого 2023 р. № 2926-IX. Дата оновлення: 01.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2926-20#Text> (дата звернення: 01.07.2024).

5. Україна приєдналася до програми Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021–2027). Вища школа адвокатури НААУ. URL:

<https://www.hsa.org.ua/blog/ukrayina-prijednalasia-do-programi-jevroleiskogo-soiuzu-cifrova-jevrova-2021-2027> (дата звернення: 01.07.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-28>

ETHICS AND INTEGRITY OF CIVIL SERVANTS OF CUSTOMS BODIES AS A MEANS OF PREVENTING CORRUPTION RISKS DURING CUSTOMS PROCEDURES: ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECT

ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ МИТНИХ ОРГАНІВ ЯК ЗАСІБ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ МИТНИХ ПРОЦЕДУР: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Рай І. І.

*Postgraduate Student at the Department
of Administrative Law
and Administratively Activity,
Yaroslav Mudryi National Law
University
Kharkiv, Ukraine*

Пай І. І.

*аспірантка кафедри
адміністративного права та
адміністративної діяльності
Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Ethical-psychological aspects and socio-legal factors have a rather large influence on the conscientiousness of civil servants in the performance of their official duties. It is important in this that one of the main factors according to the criterion of "prevalence" of corruption risks is – the dishonesty of public officials [1] including in the implementation of customs procedures. Thus, in 2024, the State Customs Service of Ukraine officially became a partner of the World Customs Organization's Program for Combating Corruption and Promoting Integrity in the Customs Sphere (A-CIP). The A-CIP Program provides technical assistance and provides capacity-building support to administrations of World Customs Organization member countries implementing integrity-related initiatives [2]. The above points to the importance of implementing and researching integrity in the customs sphere. In addition, in modern conditions, there are a number of shortcomings and gaps in administrative and legal regulation in the